

Iz de pucioasă

Pe mine și pe Cojocaru ne'a lăsat duba jandarmeriei lângă Casa Regală. Nu mi'e rușine să mărturisesc că mi'era frică să rămân singur. Și de alții îmi era frică, dar frica cea mare ce'mi dădea târcoale era să nu rămân singur cu gândurile mele.

- Hai la mine, Mitică, i'am zis lui Cojocaru, că am niște cârnați oltenești de dai cu căciula'n câini.

- Din ce crezi tu că s'a prins Căpitanu'? m'a întrebat Mitică îngândurat, când am ajuns acasă. Unde ții muștaru'?

- In buzunarul frigiderului. A pus totul cap la cap, am zis eu. Nu era greu.

- Ce'a pus cap la cap?

- Păi, întâi de toate cum erau legați. Nu așa se leagă deținuții pentru transport. Și pe urmă s'a scăpat dobitocul de Dinulescu.

- Cu ce s'a scăpat?

- Păi, ia aduți aminte. Le'a zis deținuților că'i duce de la Râmnicu Sărat la Jilava. De când și până când dau raportul jandarmii arestaților unde îi duc...

- Mda. Și cu Trușcă? Ce s'a'ntâmplat cu Trușcă? După tine.

- Una din două. Ori toată chestia aia cu Trușcă a fost aranjată, un teatru, o vrăjeală cu luatul uniformei, cu confiscatul legitimației, cu focul de armă... ca să ne sperie... ca să ne avertizeze că din clipa aia nu mai putem da înapoi... Ori...

- Ori ce?

- Ori a fost pe bune. Și dacă măntrebi pe mine, cred că cea de'a doua variantă e cea adevărată.

Plutonierul Constantin Cojocaru și'a scos vestonul, l'a pus pe spătarul scaunului, și și'a slăbit cravata. Își mușca buza de sus.

- Păi, dacă cea de'a doua versiune e aia adevărată, suntem în plop, domnu plutonier major, mi'a zis el după o vreme. Înseamnă că urmăm noi, Ioane.

- Știu, am zis eu. Ia taci un pic, că spune ceva la radio. Am fugit până la bufet și am dat radioul mai tare. O voce de femeie a spus cu nepăsare, aproape cu veselie, în trecere, între două tangouri,

Parchetul Militar al Corpului II Armată informează:

În noaptea de 29-30 noembrie, s'a făcut un transfer de condamnați de la închisoarea Râmnicu-Sărat la București-Jilava.

În dreptul pădurii ce corespunde kilometrului 30 de pe șoseaua Ploiești-București, pe la orele 5 dimineața, automobilele au fost atacate cu împușcături de necunoscuți care au dispărut și în acel moment, transferații, profitând de faptul că transportul se făcea în automobile Brek tip jandarmi, deschise, și pe timp de noapte și ceață densă, au sărit din mașini, îndreptându-se cu vădită intenție de a dispărea în pădure. Jandarmii, după somațiile legale, au făcut uz de armă. Au fost împușcați: Corneliu Zelea Codreanu, condamnat la zece ani muncă silnică și șase ani interdicție. Constantinescu Nicolae, Caranica Ion, Belimace Doru, autorii asasinatului comis asupra lui I.Gh. Duca, condamnați la muncă silnică pe viață. Caratănase Ion, Bozântan Iosif, Curcă Ștefan, Pele Ioan, State Gh. Ioan, Atanasiu Ioan, Bogdan Gavrilă, Vlad Radu, autorii asasinatului comis asupra lui Mihail Stelescu, condamnați la muncă silnică pe viață. Georgescu Ștefan, Trandafir Ioan, condamnați la câte zece ani muncă silnică pentru asasinat asupra lui Stelescu.

- Nici dracu n'o să creadă bazaconiile astea, a spus Mitică. N'au putut să vină și ei cu ceva mai acătării?

- Mâine mă duc să vorbesc cu Dinulescu, am spus eu. Cel puțin dintr'o parte să m'asigur.

- Ce vrei, Ioane? mi'a aruncat maiorul Dinulescu peste umăr. N'am timp de baliverne acu. Nu'mi vād capu de treabă.

- Vreau să vorbesc cu tine, Iosife, i'am răspuns eu.

- Bă, tu ai înebunit? Așa mi te adresezi tu mie? Așa vorbește un căcat de plutonier major cu un maior? Ce, am păzit porcii împreună?

- Păi, nu așa te cheamă?

- La mine'n biroul a tunat maiorul Dinulescu. Curtea Marțială te paște, mă, dobitocule, a răcnit el la mine, când eram cu ușile închise.

- Dobitoc ești tu, i'am răspuns eu liniștit. Și ești de două ori dobitoc dacă'ți închipui că dacă te răstești la mine mă sperii cumva. Unde'i Trușcă?

- De un' să știu eu? A fost dat afară din jandarmerie chiar de ieri, din clipa aia. Ați văzut cu toții de ce.

- Nu te cred, am scuturat eu din cap. Nu te cred. Da', uite, să'l lăsăm pe Truşcă. Eu ce'am venit să'ți spun e că dacă mie mi se'ntâmplă vreun... accident, dacă dă vreo maşină peste mine, dacă'mi cade vreo cărămidă'n cap, dacă mă loveşte trāznetul, tot ce s'a întâmplat ieri ajunge la trei ziare, nu la unu. Şi la legionari. Am stat azi noapte şi am scris totul pe hârtie, nume, locuri, ore, toate amănuntele. M'ai înţeles? Spune'i şi lui Macoveanu.

- Ioane, mi'a zis el de data asta cu voce liniştită, eşti al patrulea jandarm azi care'mi spune acelaşi lucru. Potoleşte'te. Nimeni nu vā vrea răul. Patria e recunoscătoare.

I'am numărat din ochi. Treisprezece cu mine. Lipsea sergentul Moraru.

- Unde'i Moraru? l'am întrebat pe Cătănescu, în vreme ce aşteptam să vedem de ce fuseserăm chemaţi.

- La spital. Depresie nervoasă.

- Aşa să fie?

- Da, domnule. Sutā la sutā. Ieri am fost la spitalul militar să'l vād. Îţi spun drept, m'am cam speriat. Zic ei depresie nervoasă, dar e mult mai rău. Bate câmpii rău de tot Moraru nostru. Nechează din când în când a rās şi râde, aşa, fără nici un motiv, cu ochii'n gol. Zice, Auzi, Cătănescule, simţi în nāri, aşa, un iz discret de pucioasă? Îl simţi? E de la cazanele cu smoolā clocotită, camarade. Aia ne'aşteaptā. M'am aşezat lângā el pe pat, da' el îmi zice, Nu, nu te aşeza acolo, cā acolo stā... a cu coasa. Şi cā el şi Scaraoţki s'au împrietenit la toartā şi joacă şptic în fiecare zi. E dus cu sorcova...

- Ce dracu mai vor āştia? a schimbat vorba, sâcâit, peste capetele tuturor, plutonierul major Lupuşor.

- Cine ştie ce instrucţiuni au să ne dea, şi'a dat cu părerea sergentul major Plopeanu, dar nu suna prea convins, îşi făcea doar curaj.

- Pāi, la ora asta? a continuat logic Lupuşor.

- Prea rău nu poa' să fie, a zis Miticā de lângā mine, făcându'se ecoul gândurilor tuturor celor care se aflau în încăpere, cā ne'au lāsāt la toţi pistoalele de serviciu.

Dupā nici cinci minute s'a deschis uşa şi a intrat un singur ofiţer, maiorul doctor Karmitz. S'a oprit în faţa noastră cu o mutrā jenată.

- Domnilor jandarmi, regret cā trebuie să vā dau veşti proaste, ne'a zis el ridicând a neputinţā din umeri, dar trebuie să'i dezgropām pe... ocaşi şi să'i ducem în altā parte.

- Iar îi dezgropăm, domnule doctor? am zis eu, și s'a strâns inima'n mine și m'a cuprins scârba . Asta ar fi a treia oară.

- Iar. N'avem ce face, domnule plutonier, a dat el din umeri. La o adică, aici ar fi primul loc unde ar fi căutați. Și dacă îi găsește cine nu trebuie, putem să ne trezim cu cine știe ce tulburări de stradă. Așa că e mai bine să luăm măsuri de precauție. Știu că săpatul nu'i cel mai plăcut lucru din lume, și inițial ne'am gândit să aducem trupa să sape, dar pân'la urmă am zis noi că e mai bine să rămână chestia asta doar între noi.

Am săpat toți treisprezece. Am săpat până când am făcut bășici în palme, apoi am mai săpat o vreme, până când bășicile din palme ni s'au spart. După două ore de săpat, când ne erau palmele pline de sânge, am dat de primul cadavru. Avea pământ în ochi, în păr și în gură. Apoi, unul câte unul, au apărut și celelalte. Am scos cadavrele din groapă, și le'am aruncat într'un camion, unul peste altul, ca pe niște saci cu cartofi. Am urcat și noi în camion și am rămas în picioare, cu mormanul de cadavre la mijloc.

Se ridica spre noi un miros reavăn, acru, de gunoi.

Îmi umblau prin cap gânduri răzlețe, demente. Dacă bezna n'ar fi fost atât de adâncă, aș fi vrut să îl caut cu privirea pe Căpitan, să'l mai văd încă odată. Pentru câteva secunde mi'a umblat ideea nebună prin cap să îngenunchiez, să scormonesc printre celelalte cadavre, să'l găsesc, să'i curăț fața cea mândră de pământ, și să'mi cer iertare de la el. Da, asta ar trebui să fac. Să'mi cer iertare. Măcar acum, în ceasul al treisprezecelea.

Am scuturat din cap ca să mă trezesc din coșmar, și m'am întors cu spatele spre întunericul pădurii. Trebuie să mă stăpânesc, altfel o iau razna, o iau pe urma lui Moraru, mi'am zis cu spaimă și am scrâșnit din dinți.

N'am mers prea departe, doar câteva minute, până când am intrat binișor în pădurea Jilavei. Noaptea era neagră tuci, și ramurile și trunchiurile copacilor fluturau doar câteva secunde prinse în liminile camionului, apoi rămâneau în urmă, în beznă. Ne'am oprit. O groapă lungă de peste zece metri și lată de vreo trei se căsca, neagră, la picioarele noastre.

- Gata, a zis doctorul Karmitz, am ajuns. Dați'vă jos. Hai, că ce'a fost mai greu a trecut. Aprindeți felinarele astea și puneți'le pe marginea gropii. Luați'i și aruncați'i în groapă. Hai la groapa cu furnici, a râs el.

I'am luat pe fiecare mort, un jandarm de mâini și altul de picioare, i'am balansat o dată, de două ori, de trei ori, și i'am aruncat în groapa comună. Am vrut să punem mână pe lopeți, dar doctorul Karmitz ne'a oprit.

- Stați un pic. Aveți răbdare, că mai e ceva de făcut înainte de asta. Dați'mi o mână de ajutor careva.

S'a îndreptat spre un brad unde - am văzut atunci, pentru prima oară, la lumina lanternelor - ne așteptau mai mult de o duzină de bidoane mari, cu etichete de cap de mort pe ele.

- Cu grijă să nu vă stropiți, ne'a spus el, că așa o otravă e acolo că vă arde, și prin pantaloni vă arde! Acid sulfuric.

- Adică, d'asta, cum îi zice, vitriol? s'a strâmbat Cătănescu. Și asta la ce'i bun?

- Păi, îl turnăm pe ei. Că dacă îi dezgroapă cumva cineva vreodată, să nu se mai știe cine'au fost. Deși nu cred eu că mai ajunge cineva la ei, că'i dija stabilit. Vin mâine dimineață și toarnă o placă de beton de treizeci de tone pe deasupra, n'o mai sparg nici cu dinamită... Hai, tu și tu, luați bidonul ăsta și dați'i bătaie. Vedeți că'i greu.

"Tu și tu" se potrivoseră a fi Lupușor și Mitică. Vitriolul vărsat din bidoane cădea pe corpurile morților și sfârâia. Se ridica din groapă un fum înecăcios, puturos. M'am întors din nou cu spatele și nu m'am uitat la groapă până când doctorul Karmitz ne'a spus să luăm lopețile.

- Domnule plutonier major, m'a bătut el prietenos pe umăr ca să mă îmbărbăteze, văzându'mi fața schimonosită, te'am auzit cum scrășneai din dinți... Să nu'ți pară rău, că ăstia erau niște bandiți odioși. Niște asasini antisemiți.

Aruncaserăm deja un strat de'o palmă de pământ peste cadavre, când maiorul Karmitz s'a plesnit cu palma peste frunte.

- Stați așa, că uitam ceva.

A făcut trei, patru drumuri grăbite până la camion, de unde s'a întors purtând în ambele mâini vreo trei valize, câteva cărți, vreo două pachetele, și alte fleacuri.

- Astea ce's? a întrebat Pruteanu.

- Efecte personale, a dat din umeri doctorul Karmitz. Niște valize, niște cărți de rugăciuni... Niște căcaturi.

- Domnule doctor, s'a încruntat plutonierul brăilean, o carte de rugăciuni nu'i un căcat...

Karmitz a ridicat din umeri și a făcut o mutră scârbită. Le'a aruncat toate în groapă și, băiat dulce, a pus și el mâna pe o lopată.

Deși nu era tocmai aproape, n'am luat nici autobuzul, nici taxiul. Am luat'o pe jos, pe căi ocolite, oprindu'mă în fața vitrinelor, intrând și ieșind din

magazine, ca să mă asigur că n'am coadă. Pe Mihai Eminescu m'am băgat într'un bloc cu trei intrări, am intrat pe o ușă și am ieșit pe alta, iar pe Toamnei m'am ascuns într'un gang pe care'l știam de copil, de unde puteam să văd fără să fiu văzut.

Am stat ascuns acolo zece minute. Nu mă urmărise nimeni, eram sigur de asta. Măcar atâta lucru să fiu în stare să știu și eu după atâția ani de muncă în branșe. Mai știam însă la fel de bine că logic ar fi fost ca autoritățile să fileze casa lui Trușcă, nu să pună coadă la paisprezece jandarmi.

Așa că, odată ajuns la parcul Domnul Tudor, m'am așezat pe o bancă și am așteptat cu răbdare. Cădea o burniță rece și se ridicase un vânt subțirel, dar tăios, prevestitor de zăpadă, vânt de început de decembrie. După vreo jumătate de oră de stat pe bancă mi'am luat inima'n dinți, m'am ridicat și am luat'o la stânga pe Dragoș Vodă. De trei ori am trecut prin fața porții de la numărul 38, și tot de trei ori m'am întors înapoi.

Peste drum de destinația mea se ridicau două case cu trei etaje, de unde puteam fi filat fără ca eu să pot vedea nimic înauntru. Lumina era stinsă și perdelele trase.

Intrarea la numărul 38 era păzită de o poartă de fier forjat care pe vremuri fusese fără îndoială arătoasă. Acum, însă, cu două din cele trei balamale rupte, era căzută într'un peș, mâncată de rugină, iar clanța dispăruse și ea de mult. Mi'am luat inima în dinți, am strecurat mâna în cercul unde fusese odinioară clanța - cu grijă, căci îmi erau palmele pline de răni de la bătăturile sparte - am ridicat poarta de la pământ, și am împins'o un pas, doar cât să mă strecur înauntru.

Curtea din fața mea era lungă și îngustă, cu cocioabe prăpădite pe ambele părți, șandramale cu acoperișuri căzute și geamuri sparte. Ușile fuseseră pe vremuri vopsite într'un albatru sau roșu aprins, strident. Acum însă li se cojea vopseua, iară în partea de jos lemnul era numai franjuri, mâncat de ploaie și de zăpezi.

În fundul curții trei țigānci înfășurate în cinci rânduri de fuste și cu șoșoni în picioare înjurau cât le ținea gura pe țigānește și alergau după niște puradei, care râdeau de ele, și le scāpau pe sub mâini.

De pe un scāunel rahitic așezat pe pietrele curții chiar lângă intrare, mă privea încruntat un țigan bătrân, cu o mustață căruntă mare cât un șobolan, care îi cobora de sub nas până jos la bārbie, acoperindu'i gura ca o streășină de stof. În mână ținea un pahar mare plin cu un lichid galben, țuică, dacă judecai după eticheta de pe sticla de la piciorul scaunului.

- Tu ce cați acileașa, bulică? m'a întrebat el cu harțag.
- O caut pe Maria, am zis eu.
- Care Maria, c'avem vro cinci.
- A lui Trușcă, jandarmul.
- Da tu cine ești, mă, nene, dă te plimbi p'acileașa ca vodă prin lobodă...
Ce treab'ai tu c'o femeie măritată, mânca'mi'ai?
- Nu'i treaba ta ce treabă am eu cu ea, m'am răstit eu la el. Vrei să te duc la jandarmerie ca să'ti explic mai pe larg ce treabă am eu cu Maria? Sunt maiorul Dinulescu, șeful lui Trușcă.
- Aa, da? s'a răzgândit țiganul cel bătrân, prietenos nevoie mare dintr'o dată.
- Da.
- Păi, de ce te superi, nenică? Dacă ești jandar, uite, bate și tu la ușa aia verde, a împins țiganul mustață către o ușă albastră.
Am bătut. Mi'a deschis o țigancă tânără, înaltă, îmbrăcată curat, cu pârul prins într'un coc strâns în creștetul capului. Era cu burta la gură, dar sarcina nu îi scăzuse nimic din frumsețe. Avea un gât lung, elegant, buze fine, și un nas subțire, ușor coroiat, cu nări arcuite. Ochii mari, negri, erau înroșiți, ca după un plâns îndelungat. Ținea un cuțit într'o mână și un cartof mare, murdar de pământ, în cealaltă.
- Maiorul Dinulescu, m'am recomandat io. Acasă'i Ilie?
- Nu'i acasă...
- Da' când se'ntoarce știi?
- Păi, ce să știu, că nu se mai întoarce.
- Adică, cum?
- Io dă unde să știu? Că acu trei zile am primit o scrisoare dă la el. Zice că și'a găsit palta și că nu să mai întoarce acasă.
- Adu'mi scrisoarea, s'o vād și eu, am zis.
A intrat în casă și s'a întors cu un plic mototolit pe care mi l'a pus în mână. Am scos scrisoarea din plic și am citit'o.

Fă Mario io acasă nu mai viu că miam găsit palta. Poț tu să te dai șin cur șin cap că io tot nu mai viu. O săț trimet bani pentru copil, da de venit săl vād nu viu că nu vreau scandal cu nenorocitu de tactu si cu delicvenții āia de frați ai tai. Găseșteți și tu pā altu că io nu mă supār din asta.

- A dracu' sã fiu io și sã'mi moarã puradelu'n pântec dacã mai pricep ceva, a zis cu parapon Maria lui Trușcã, și a început sã plângã. Cu mâinile murdare de la cartof se freca la ochi și lãsa urme de noroi pe obrajii arãmii.

- Adicã, ce nu'nțelegi?

- Ilie'al meu nu m'a lãsat pentru altã fumeie, boierule. Mã ținea numai la piept, domnu maior, și mã mângâia pã pãr, nu pã țâțe sau pã cur, pã pãr, domnu maior. Fugea dã la muncã, lãsa totu deoparte sã vinã sã mã vadã mai repede. Ș'abeaș aștepta copilu...

- E, parcã tu nu știi cum sunt bãrbații... Dac'a dat de... Știi și tu...

- Știu, cã la noi, la țigani e și mai rãu ca la rumâni, cu bãrbații, adicã. Da' ce, l'am ținut io vrodãtã dã mãnecã? Zicea cã pleacã la datorie. Pleca. Se ducea cãnd vroia el și sã'nTORCEA tot așã... Nu l'am întreat niciodãtã unde sã ducea și ce fãcea el p'acolo. Dacã sã'ncinsese tãrãțu'n iel pentru alta, ce atãta supãrare... Cã doar nu i'o lua d'acolo. Și mai ie ceva ce nu'nțeleg... Pãi, dã ce mi'a scris iel mie?

- Ca sã știi cã nu se mai întoarce, cum de ce?

- Pãi, dom maior, io nu știu nici sã scriu nici sã citesc. Rãdea Ilie'al meu dã mine cãnd mai lua cãte'o țuicã. Zicea, fã Tinco, io nu te'am loat dã dãșteaptã ce iești, fã, te'am loat cã iești bunã de cur.

- E, parcã el nu știa cã are cine sã'ți citeascã scrisoarea, am ridicat io din umeri.

- Asta'i'adevãrat cã știe aștia mici, care se duce la școalã. Ei mi'a citit'o.

- Pãi, vezi? Ei, eu am venit doar atãt sã'ți spun, cã jandarmeria o sã te ajute cu bani. Pe tine și pe copil.

- Pãi, știam. C'a venit ieri altu de la jandarmerie, tot maior zicea cã ie și iel. Unu gras. Și mi'a spus și iel tot așã, ca dumneata.

Mi'au tremurat picioarele de fricã pãnã acasã. Se'nvârtea pãmântul cu mine, și le rãsuceam pe toate ba pe fațã, ba pe dos. Și oricum o dãdeam, tot prost ieșea.

Cãnd am deschis ușa la casã, am dat cu ochii de plutonierul major Miticã Cojocar. Stãtea într'un scaun, și bãtea toba cu degetele pe masa din sufragerie.

- Cum ai intrat tu aici? l'am întreat eu, negru la fațã de supãrare. De unde ai luat tu cheia?

- Mă, Sârbule, mă Ioane, tu ai căcat la ceier, mă? a mârâit el la mine furios.

- La ce te referi? am zis eu, uitându'mă pe fereastră.

- Sârbule, nu fă pe prostu cu mine, că să știi că te prinde. Cum, mă, la ce mă refer? Ce cauți tu, mă, acolo? Ție ți s'a urât cu binele? Vrei să ne bagi pe toți în mormânt?

Am rămas amândoi tăcuți, cu privirile în gol. Cojocaru clătina din cap, uimit de prostia mea. A înjurat apăsător de cristelnița, de grijaniile și de paraclisu mă'sii timp de câteva minute bune.

- Ai ceva de băut prin casă? m'a întrebat după o vreme, apucându'se cu mâinile de cap.

M'am dus până la dulap și m'am întors cu o sticlă de palincă. Am umplut două pahare și i'am pus unul în față. Dintr'o cutiuță de farmacie de pe bufet mi'am luat un deget de alifie și mi'am uns bășicile sparte din palmă.

- Dă'mi și mie un vârg de deget, mi'a zis Cojocaru, și și'a uns și el rănile din palmă.

- Mitică, i'am zis, după ce am dat paharul peste cap. Am rupt'o'n fericire, și tu și eu și toți ceilalți. Nu mai scăpăm nici dacă ne ascundem în gaură de șarpe. Dacă nu ne fac dispăruți oamenii regelui, ne belesc legionarii.

- Sârbule, tu atâta grijă să ai, să nu mai mesteci rahat. Nu'l mai mesteca, că pute. Nu te mai duce pe'acolo, că le dai la aștia, lui alde Dinulescu, idei, și'ajungem și noi ca Trușcă.

- Mitică, vroiam și eu să știu adevărul. Să știu și eu pe ce picior joc.

- Păi, de ce nu m'ai întrebat pe mine, Ioane, că ți spuneam eu pe ce picior jucăm toți. E, și ce mare căcat ai aflat acolo?

- Ce să aflu... Cică Trușcă i'ar fi scris o scrisoare nevestei că și'a găsit pe alta și că nu mai vine acasă. Numai că întâi de toate țiganca zice, și o cred, că se iubeau. Și mai e și'analfabetă... E cusută cu ața albă, domnule plutonier major. Ne sunt zilele numărate, Mitică. Legionarii nu iartă o chestie ca asta, și nici nu'i de mirare. Nu'i de iertat. Nici eu nu i'aș ierta pe ei. Pe urmă știi ce le'a lăsat Codreanu cu limbă de moarte, nu? Să mă răzbunați, le'a spus.

- Poate că nu'i dracu atât de negru pe cât pare... a zis Mitică Cojocaru. Uite, m'am dus ieri la Macoveanu ca să mă asigur că nu se duce vorba de colo colo, că cine a fost acolo, că cine ce'a făcut... Că nici eu nu vreau să mă trezesc cu cinci legionari neinvitați la masă mâine, poimâine. Iar el mi'a zis, Cojocaru, dacă e să'mpuște legionarii pe cineva, pe mine mă'mpușcă înaintea ta. Dar, dacă'i pe'mpușcate, sunt alții pe care o să'i împuște înaintea mea. Stai liniștit că atât de bătut în cap nu sunt eu să m'apuc să trâncănesc, de la mine

Îți dai seama că nu răsufli nimic. Da, dacă măntrebi pe mine, nu cred că mai apucă legionarii aștia să'mpuște pe nimeni, să răzbune pe nimeni. Înțeleg eu că, curând curând, n'o să mai rămână nimic din mișcarea legionară.

- Și'ai noștri? l'am întrebat eu pe Cojocaru. De unde știu eu că, vorba lui Trușcă, într'o săptămână sau, știu eu, peste'o lună, nu'i trece prin cap lui Armand Calinescu să ne ia gâtu la toți paisprezece jandarmi care'am fost acolo, ca să șteargă toate urmele?

- Păi, dacă era s'o facă, o făceau ieri, când ne aveau pe toți adunați la Jilava, a spus logic Cojocaru.

Am rămas amândoi la masă bând palincă și privind în gol.

- Dacă eram singur, ca tine, așa, fără nevastă, fără copii, îmi luam catrafusele și plecam dracu din țară, mi'a zis cu obdidă Cojocaru. Mă pierdeam prin lume.

- Vorbești să n'adormi, Mitică, am clătinat eu din cap. Oriunde ar fi să ne ducem, în orice țară, dacă se află ce'am făcut, pușcăria ne mânăncă. Dacă nu ștreangu...

- Dă'i, futu'le muma'n cur, că erau toți niște ocași asasini. Am făcut un serviciu țării.

- Tu chiar crezi balivernele lui Macoveanu? Asasinii am fost noi, Mitică, am spus eu. Păi, aduți aminte pentru ce era Codreanu condamnat la zece ani de ocnă. Pentru că îi scrisese lui Iorga că e necinstit sufletește. Zece ani! Păi, spune și tu, asta'i motiv să'l trimiți la ocnă pe un om pe zece ani? Și parcă asta n'ar fi fost de ajuns, i'am pus și ștreangu de gât. Băi, camarade, ascultă'mă pe mine. Somn liniștit nu mai avem noi cât îi hău...

După ce a plecat plutonierul Cojocaru, m'am trântit încălțat în pat, pe spate, cu mâinile sub cap, și mi'am adus aminte. Nu, nu e bine spus că mi'am adus aminte, pentru că de fapt nu puteam să uit, să'mi scot din minte nici pentru un minut cele petrecute cu doar două săptămâni înainte.

- Așează'te, bă, aici în genunchi, tu n'auzi ce'ți spun io? s'a răstit maiorul Macoveanu enervat.

- Unde, domnu' maior? Dom maior, io's șofer. Neamu lu manivelă, cum se zice. Io nici nu sunt jandar. Tata a fost. Nu mă băgați pe mine'n chestiuni d'astea... Pe mine mă dor genunchii de la reumatism. Să se'așeze Marin, că e mai tânăr, a arătat el cu capul spre cel de'al doilea șofer, care a zâmbit mânzește și a făcut repede jumătate de pas înapoi.

- Hai, mă, Gheorghe, așează-te, nu te mai prosti, că nu-ți fac nimic. Ce dracu' ai, mă, în cap, talaș? Doar le arăt la aștia cum să facă treaba. Uite, așează-te aici, în mijloc.

Celula era mică, să fi tot avut cel mult trei metri pe doi, și noi, jandarmii, ne înghesuiserăm cum putuserăm, unii în fund, pe paturile de ciment, alții rezemați de pereți, înșirați în spatele celor care ședeau, iar vreo doi, trei, cei care nu mai încăpuseră, priveau unii peste capul celorlați, din ușă. În mijloc stăteau răscredărați ca niște cocoși gata să cânte, cei doi maiori, Iosif Constantin Dinulescu și Aristide Macoveanu, cu un sac mare de pânză la picioare și fiecare cu câte un capăt bleg de odgon marinăresc atârându-le obscen în mână. Șoferul era un om în vârstă, singurul dintre noi îmbrăcat în civil. Deși în celulă era un frig să-ți suflă'n palme, transpirase, și i se vedeau acum broboanele mari de sudoare pe frunte. Privea disperat dintr'o parte într'alta, de la o față la alta. S'a apropiat cu pas șovăielnic și, neavând încotro, a înghenunchiat în mijlocul celei.

- Domnilor jandarmi, a spus maiorul Dinulescu sec, cu o voce militară, lipsită de orice inflexiune. Am primit ordin să-i transportăm pe asasinii legionari, pe căpeteniile mișcării, cu banditul de Codreanu în frunte, de la Râmnicu Sărat la Jilava. Dar, atenție! Ordinul spune că trebuie să-i luăm vii de aici, dar la Jilava... să nu mai ajungă vii. Așa că o să ne suim toți în două mașini, că într'una nu'ncăpem. Fiecare dintre voi va primi în grijă un legionar. Fiecare dintre voi va mai primi și câte'un capăt de odgon exact ca ăsta pe care'l vedeți în mână la mine acu. La comanda mea le aruncați criminalilor ștreangu peste cap, le puneți genunchiul în spate, strângeți ștreangul așa cum vă arăt eu acu, îl împlețiți, și trageți de el înspre voi. Uite așa. Stai, mă, Gheorghe, că nu-ți fac nimic! Mă, unde l'ați găsit pe iepurele ăsta fricos? S'a întors maiorul Macoveanu râzând spre maiorul Dinulescu, arătându-i'l pe șofer, care apucase cu mâinile de ștreang și ținea strâns de el. În maxim cinci secunde totu'i gata, mai mult nu durează, ni s'a adresat el nouă din nou.

- Da' dacă se luptă, se zbat, așa, ca nea Gheorghe? Dacă apucă și ei de ștreang ca el? a întrebat sergentul major Cătănescu cu voce sugrumată.

- N'ai grijă că ne'am gândit noi la toate, a răs gros maiorul Macoveanu. Sunt legați de mâini și de picioare în așa fel încât trebe să stea cu capetele în sus, tocmai bine ca să le petreceți ștreangu de gât.

- Adică vreți ca fieșcare din noi să ștranguleze un legionar? a zis cu voce speriată plutonierul major Ilie Trușcă, trecându-și mâna tremurândă peste fața oacheșă, nerasă de două zile.

- Exact, i'a răspuns maiorul Macoveanu. D'aia vā spun cā, dacā toată lumea'și face treaba bine, mai mult de cinci, hai, șase secunde, nu poate dura.

- Nu știu io dacā mā bag io la așa ceva, dom Maior, a scuturat din cap plutonierul Trușcā, cu ochii ieșiți din orbite.

- Adicā, ce vrei sā spui, Ilie? Adicā, cum vine asta cā... nu știi dacā te bagi? a mârâit la el maiorul Dinulescu săgetându'l cu privirea. Ești în uniformā? Ți s'a dat un ordin? S'a'ncheiat discuția. Execuți ordinul. Păi, ce, suntem de capu nostru aici? Ce, crezi cā io m'am trezit azi dimineață și mi'a venit mie pe chelie așa, auzi, bā, azi mā duc la muncā și strâng de gât paișpe legionari? Am primit ordin, Trușcā, și execut ordinu.

- Da' cine'a dat ordinu āsta, dom maior? nu s'a lāsat plutonierul Trușcā. E în scris? Las' cā, chiar cu ordin scris, bine nu mai dorm io toată viața dup'așa ceva, da' fārā ordin scris vine unu și altu peste'un an, doi, și ne bagā pe toți la pârnaie pentru omor premeditat. Și āia care'a dat ordinu verbal se face cā plouā, nici usturoi n'a māncat nici gurile nu le'a puțit... Și pân la urmā cade mǎgăreața p'āștia mai mici, ca noi, sā'nfundām pușcāria.

- Sec cap a mai avut āla de le'a dat voie țiganilor sā punā uniforma de jandarmi pe ei, a scuipat scârbit într'o parte maiorul Macoveanu. Trușcā, Trușcā ! Ne așteaptā āia la Jilava de trei zile cu groapa comunā săpatā, pricepi? Trușcā, ordinu vine de sus, de sus de tot, ai auzit? Așa cā n'are cine mǎ'sa sā vinā mai târziu, peste un an, doi, cum zici tu, sā te tragā tocmai pe tine, plutonieru lu pește, la răspundere.

- Adicā de la vreun general? De la generalu Bengliu? De la Gabriel Marinescu? s'a bāgat în discuție curios plutonierul Cojocarul, care stătea pe pat lângā mine.

- Āștia's mici copii, Cojocarule. Āștia au primit și ei ordin de mai sus, l'a privit chiorâș maiorul Dinulescu.

- Mai sus? Cât de sus? Adicā tocmai de la... Armand... Călinescu? a întrebat Trușcā, acoperindu'și un ochi cu palma.

- Mai sus, a zis maiorul Dinulescu.

- Păi, care e mai sus? a ridicat din umeri nedumerit sergentul Dinicā, din partea cealaltā a celulei. Cā mai sus e doar...

- Ai văzut cā știi? l'a privit fix, cu buzele strânse, maiorul Dinulescu. De'acolo vine ordinu.

- Adicā, de la cine? s'a mirat zgomotos Trușcā. Vreți sā spuneți cā vine de la... rege? Cā așa ceva nu mai cred io. Păi cum sā dea, domle, un rege un astfel de ordin? Un rege? Nu se poate, domle.

- Ba, uite că se poate, a zis cu finalitate maiorul Macoveanu. Se poate al dracu' de bine. Așa că și eu și tu o să executăm ordinu azi.

- Io fără ordin scris nu mă urc în mașina aia, dom maior, a scuturat din cap cu încâpățănare plutonierul Trușcă. Pă mine mă lăsați aici. Măntorc cu autobuzu acasă. Sau pă jos. Da'n mașina aia io nu mă urc.

- Băi, Trușcă, tu ești întreg la minte? Păi cum vrei tu să... Acum după ce...

- Dom maior, permiteți să raportez. Io n'am pus uniformă asta pă mine ca să strâng dă gât pă nimeni. Io m'am făcut jandarm să prind infractori. Cu respect raportez că io nu mă sui în mașina aia până când nu văd un ordin scris.

- Mă, Ilie, vrei să'ți scrie ție regele o notă personală, o scrisoare de amor? a zis sarcastic maiorul Dinulescu.

- Nu, dom maior. Da' dați'mi dumneavoastră un ordin în scris. Mi'ajunge. Maiorul Macoveanu și maiorul Dinulescu s'au privit unul pe altul.

- Bine, Trușcă. Dacă așa vrei tu... a zis maiorul Macoveanu întunecat. Iosife, du'l alături, i s'a adresat el maiorului Dinulescu. Să m'aștepte în arest până măntorc eu din misiune. Stăm noi de vorbă atunci. Ia'i tunica și centura, ia'i și pistolu și legitimația de servicii, că jandarm nu mai pupă el să fie. Se duce'n mă'sa'n cur înapoi de unde'a venit, să'mpingă la tumbărău și să pompeze la Piranda aia a lui, care se spală la cur când plouă. Cheamă pe unu din cei pe care îi țineam în rezervă, să'i ia locu. E clar? Ați înțeles ordinul? s'a întors el spre noi.

Am dat toți din cap că da. Cei doi ofițeri au desfăcut gura sacului care era pe podeaua celulei, și au început să distribuie capetele de frânghie. Când am primit ștreangul meu, întâi l'am pipăit bine. Era gros ca pe degetul mare, aspru, dar lunecos, unealtă tocmai bună pentru ceea ce aveam noi de făcut. Am închis ochii și pentru o secundă am crezut că țin în mână un șarpe.

- Băgați'le toți în buzunare, să nu le vadă asasinii legionari. Sârbule, mi s'a adresat Maiorul Macoveanu mie peste capetele celorlați, și eu am tresărit ca sculat din somn. Umblă cu mare grijă că, cum tu ești mai zdravăn, ai făcut greco-romane, ți l'am dat ție în grijă pe Căpitan. Îl termini repede.

- Am înțeles, domnule maior, am zis eu, cu inima în bocanci.

Se învârtea pământul cu mine. Dar dacă fac și eu ca Trușcă? m'am întrebat. Dacă refuz și eu să mă urc în mașină? Mă dau afară din corpul de jandarmi, se duce dracu cariera mea de polițist, foarte bine, dar măcar știu că dorm liniștit. Am vrut să deschid gura să zic ceva, dar tocmai atunci dintr'o celulă din apropiere s'a auzit un foc de armă.

Pac!

Doar un foc. Scurt. Plesnit. Final, ca un semn de exclamație la sfârșitul unei propoziții.

- Ce'a fost aia? Ce'a fost aia? a vrut să știe Cojocaru.

- De un' să știu eu? a ridicat din umeri cu o grimasă maiorul Macoveanu. O țevă de eșapament...

Păi cum țevă de eșapament într'o celulă? mi'a stat mie pe limbă să întreb, dar mi'am mușcat limba.

Ne'am privit toți unul pe altul și ne'am îndreptat cu capetele plecate spre dubele ce ne așteptau în curtea închisorii. Era o dimineață friguroasă, cu un pospai de zăpadă proaspătă pe jos. Soarele nu răsărise încă. În spatele nostru se ridicau zidurile cenușii ale închisorii, linse de limbi lungi de ceață rece. Întors între noi, Maiorul Dinulescu a indicat cu degetul zece dintre jandarmi, care l'au urmat pe el, iar restul de patru s'au dus cu maiorul Macoveanu.

Ne'am urcat unul câte unul în dubă, și maiorul Dinulescu ne'a arătat fiecăruia unde să ne așezăm. Deținuții erau toți în zeghe, legați de mâini de banca din spate și de glezne de banca din față. Nu se puteau mișca în nici o direcție.

Are dreptate Macoveanu, m'am gândit eu. Așa cum sunt legați, le iese mărul lui Adam în afară, parcă se cere sugrumat.

- Atenție toată lumea la mine, a zis maiorul Dinulescu peste capetele tuturor. Nimeni n'are voie să scoată un cuvânt. Deținuții n'au voie nici să se adreseze unii altora, nici jandarmilor. S'a'nțeles? Dacă aveți ceva de spus, îmi spuneți când ajungem la Jilava.

Dubele au demarat. La început la pas, până când ni s'au deschis porțile, apoi, când am intrat pe șosea, au mărît viteza.

Dumnezeule mare, mi'a trecut mie prin cap, în câteva minute voi fi un asasin, un ucigaș. Degeaba tot zic maiorii că legionarii sunt asasinii. Asasinii suntem noi!

Am început să mă rog în gând. Milostivește'te, Dumnezeule, de mine, că nu vreau să fac moarte de om. Doamne, n'am fost ușă de biserică la viața mea. Am mințit, am furat, am preacurvit... Am luat și mită, am dat și mărturie mincinoasă... Dar să omor cu sânge rece, să strâng de gât oameni nejudecați, oameni fără apărare, oameni nevinovați, așa o grozăvie nu mi'a trecut niciodată prin gând să fac. Ajută'mă, Doamne, să scap cu față curată din coșmarul ăsta. Ajută'mă să ies de aici fără să fi omorât pe nimeni.

Și chiar când îmi spuneam eu aceste lucruri, șoferul a pus o frână bruscă și, din inerție, am căzut peste deținutul din față mea. Fără să vreau

m'am pomenit că mă proptisem cu mâinile de umerii lui. Și i'am simțit grumazul de taur, mușchii puternici ai umerilor, oasele zdravene, ceafa Căpitanului, sângele cald curgându'i prin vine, toate făcându'se una cu mine, toate ca niște cuie de foc care îmi intrau mie în carne. Nu știu dacă am strigat ceva cu voce tare sau nu, dar știu că mintea mea striga, înjura, blestema strident, febril, la marginea demenței.

Când mașina a plecat din nou, deținutul din fața mea, Căpitanul, a întors capul și i s'a adresat maiorului Dinulescu,

- Domnule maior, a dis el peste umăr cu o voce puternică, fără urmă de frică, știu că ne duceți să ne executați. Lasă'mă să le spun câteva cuvinte de îmbărbătare camarazilor mei.

- Taci în mă'ta mare, Codrene, a guițat maiorul Dinulescu, fluturându'și revolverul. Taci, fir'ar mama ta a dracu de asasin legionar, de ocaș, că dacă mai scoți o vorbă, o singură vorbă, te'mpușc pe loc. Aici pe loc îți împrăștii creierii, m'auzi?

Am mers în tăcere încă vreo câteva minute.

Maiorul Dinulescu simte același lucru ca mine, m'am gândit eu. D'aia îi e vocea așa de strangulată. Simte și el frica blestemului etern care cade pe capul oricărui ucigaș. Și lui îi este frică de flăcările iadului.

Privind pe fereastră am văzut trecând în mare viteză pe lângă noi borna kilometrică 26. Cunoșteam zona foarte bine. Eram la marginea pădurii Tâncăbești. În lumina cenușie a dimineții îl întrezăream pe maiorul Dinulescu, alb ca hârtia la față. A băgat mâna în buzunarul pantalonilor și a scos o lanternă. A aprins'o și a stins'o de trei ori. Era semnalul convenit că trebuia să scoatem funiile din buzunar și să'i strangulăm pe prizonieri.

Am privit la lanterna lui și nu m'am clintit. Mâinile îmi înțepeniseră, refuzau să se miște. Maiorul Dinulescu privea tâmp în gol.

- Executarea, a strigat el fără convingere.

Nimeni nu s'a mișcat. Am rămas toți suspendați în timp. Ca niște sinucigași, mi'a venit mie în minte. Așa este, nu ca niște asasini, ci ca niște sinucigași care stau pe marginea unui uriaș cazan cu smoală, nehotărâți dacă să sară sau nu, să se arunce sau nu cu capul înainte în vecinicia iadului, în pucioasa clocotindă rezervată asasinilor.

- Camarade, mi s'a adresat Căpitanul mie, dă'mi voie să le spun câteva cuvinte camarazilor mei. Lasă'ne să spunem măcar o rugăciune. Nu ne lăsa să murim fără ca măcar să ne întoarcem sufletele către Dumnezeu.

- Oprește duba, i'a strigat maiorul Dinulescu șoferului. Oprește imediat!

A zmucit brusc ușa, a sărit afară, și a fugit pâna la cealaltă mașină, de unde s'a întors cu maiorul Macoveanu, care alerga cât îl țineau picioarele către noi, fluturându'și prin aer revolverul. Eu nu i'am răspuns Căpitanului nimic. Îmi tremurau picioarele.

- Camarazi, a spus Căpitanul cu o voce puternică, de moarte să nu vă temeți, căci suntem toți martiri ai țării noastre și murim în slujba Dumnezeului nostru. Spuneți după mine, Tatăl nostru care ne ești în ceruri...

- Sârbule, futu'ți crucea mării dă animal, te'mpușc aici pe loc, a urlat la mine maiorul Macoveanu, punându'mi revolverul la cap. Executarea!

Am scos funia din buzunar și i'am trecut'o Căpitanului peste cap. La fel au făcut și ceilalți nouă jandarmi din dubă. În secunda următoare întreaga dubă s'a umplut de un horcăit adânc, gălgâit, disperat.

I'am pus Căpitanului un genunchi în spate și am smucit cât am putut de tare de funie. Ștreangul i'a intrat în carnea gâtului. Am auzit un troznet, semn că îi rupsesem traheea, esofagul, mărul lui Adam, cine știe ce. A murit repede, mugind, horcăind, zbătându'se, la început violent, apoi din ce în ce mai puțin, până l'am simțit moale ca o cârpă în mâinile mele.

Cei doi maiori au avut dreptate, totul nu a durat mai mult de cinci secunde. Căpitanul căzuse într'o parte, moale, cu ochii holbați, cu limba scoasă, cu fața congestionată, dar eu am continuat să aud răcnete subumane și horcăituri groase, îngrozite. De unde vin aceste zgomote, dacă sunt toți morți? m'am întrebat. Și cu groază mi'am dat seama că horcăiam eu, că răcneam eu, eu, cu funia în mână, eu, îmbrățișat cu corpul celui căzut în fața mea.

- Dă drumu la mașină, Gheorghe, i'a strigat maiorul Dinescu șoferului. Ce aștepți?

- Aprinde lanterna, aprinde lanterna, am auzit o voce, pe care am recunoscut'o ca fiind a sergentului Moraru.

- Care vrei să aprind lanterna? s'a mirat maiorul Dinulescu. De ce vrei s'o aprind?

- Diavolu, diavolu! E aici în mașină, a strigat sergentul. Aprinde lanterna să fugă diavolu.

Am ajuns la Jilava cu lanterna aprinsă și cu prelatele ridicate, ca să se aerisească duba de mirosul sfincterelor deschise ale morților.

Maiorul Macoveanu nu mintise. La închisoare ne așteptau cu groapa săpată. Mișunau în jurul gropii o duzină de ofițeri, ba cu doi, ba cu trei bolovani pe epoleți. Se vorbea în șoaptă, deși n'avea cine să ne audă.

La marginea gropii stătea drept, cu mâinile încrucișate pe piept un personaj pe care îl știam bine, colonelul de jandarmi Zeciu, iar lângă el, colonelul Pascu, prim comisar regal.

N'a mințit Macoveanu când spunea că regele a ordonat asasinarea legionarilor, m'am gândit eu. Altfel ce rost ar fi avut colonelul Pascu aici?

Maiorul Macoveanu a sărit primul din dubă și a salutat, urmat imediat de maiorul Dinulescu. Noi, restul jandarmilor, am coborât târându'ne picioarele, după ei.

- Ei, cum a fost? a întrebat colonelul Pascu agitat. Gata?

- Domnule colonel, ra-por-tez, a spus sacadat Macoveanu. Ordinul a fost executat fără nici un incident.

S'a făcut tăcere. Colonelul Zeciu a făcut gura pungă, a dat din cap aprobator, și a schimbat câteva priviri cu colonelul Pascu.

- Hai, flăcăi, s'a întors el spre noi, dați'i bice. Scoateți'i din mașini și aruncați'i aici, a arătat el spre groapă cu bărbia. Să n'o mai lungim.

Toți cei paisprezece jandarmi ne'am suit din nou în dube. Locul era mic, așa că am lucrat la înghesuială, fiecare deslegându'și victima, deși nu ni se ordonase nimic în sensul ăsta. Cineva înjura aprig, în surdină, de cristoșii și de dumnezeii mă'sii.

- Frumos bărbat a fost omul ăsta, mi'a trecut mie prin cap, în vreme ce îl târam cu mâinile tremurânde pe Căpitan de subțiori către groapă. Mândru om ai mai strangulat, Sârbule...

Groapa era adâncă de vreo doi metri. I'am făcut vânt și s'a rostogolit ca o păpușă de cârpă peste alți doi camarazi care fuseseră deja aruncați acolo. Peste el au mai căzut, unul după altul, până la ultimul, toți cei paisprezece legionari, într'o împleticire de brațe, picioare și capete cenușii, inerte.

- Domnilor doctori, s'a răsucit colonelul Zeciu spre alți doi ofițeri ce stăteau mai într'o parte, pe drumul de la Râmnicu Sărat până aici, mașinile jandarmeriei au fost atacate cu foc de arme automate. Profitând de dezordine, acești paisprezece bandiți legionari au încercat să fugă de sub escortă. Jandarmii ce îi aveau în custodie au fost deci nevoiți, conform regulamentului, să îi împuște. Aveți aici certificatele de constatare a decesului, pe care, în calitate de dumneavoastră de medici militari, vă rog să le semnați, le'a întins el un teanc de hârtii. Hai, că vorba lungă'i sārăcia omului.

Unul dintre doctori a apucat teancul de certificate de deces și a început să semneze foaie după foaie. Celălalt însă a clătinat din cap.

- Domnule colonel, eu nu pot face așa ceva. Din ce'am văzut eu, așa, pe deasupra, toți deținuții manifestă abraziuni în regiunile nucale și omotrapeziene, semn că ar fi murit strangulați. Sunt cu funiile încă atârând de mâini și de picioare, așa că de fugit nu văd cum ar fi putut să încerce să fugă. Nici unul dintre ei nu arată vreo plagă provocată de glonț, nu se constată nici o pierdere de sânge. Ca să nu mai vorbesc că nici pe mașini, nici pe prelate nu văd nici o urmă de glonț. Eu pe un astfel de document nu îmi pot pune semnătura.

- Aristide, spune'i și tu domnului doctor Popovici cum a fost cu legionarii venind încoace.

- Totul s'a petrecut exact așa cum ați spus dumenavoastră, domnule colonel, a zis Maiorul Macoveanu. Au vrut să fugă de sub escortă. Poate să vă spună și domnul maior Dinulescu.

- Așa a fost, exact așa, a zis repede maiorul Dinulescu.

- Domnule Popovici, de ce nu faceți și dumneavoastră ca domnul doctor Karmitz? a făcut o grimasă Colonelul Zeciu. Ca să nu ne'apuce noaptea aici... cu expertize medicale, cu rahaturi d'astea...

- Eu nu știu ce face domnul doctor Karmitz, a spus sec doctorul Popovici. Eu nu sunt doctorul Karmitz. Eu sunt doctorul Popovici, și vă spun categoric că eu nu pot să'mi pun semnătura pe un astfel de document medical. Permiteți'mi să mă retrag.

- Bine, Popovici, du'te, du'te, a zis colonelul Pascu. Mai bine așa.

Am rămas toți privind la bocanci până când doctorul Popovici a părăsit curtea închisorii.

- Scoateți'i, mă, afară pe toți, a pufnit colonelul Zeciu, după puțină gândire.

- Ordonăți, domnule colonel? a întrebat cu ochii sticloși, scoși din orbite sergentul Moraru.

- Scoateți'i din groapă și puneți' aici, la marginea gropii, da' cu fața'n jos. Hai, nu vă mai uitați la mine ca vițeei la poarta nouă. Executarea.

Mitică Cojocar, un sergent și un plutonier din Brăila, și sergentul major care îl înlocuise pe Trușcă au sărit în groapă și au început să scoată, unul câte unul, cadavrele și să ni le paseze nouă ca să le înșiruiem la marginea gropii, cu fața în jos. Când toți paisprezece legionari se aflau afară din groapă, cei doi colonei și'au scos revolverele de serviciu și au început să împuște cadavrele în spate, două focuri de persoană. Locotenentul colonel Dumitru, care nu spusese nici un cuvânt până atunci, a apucat și el o pușcă și a descărcat'o în spinările cadavrelor.

- Hai, gata, aruncați'i înapoi în groapă, a zis atunci Zeciu, și umpleți groapa.

Am apucat și eu o lopată și am început să arunc pământ peste morți. Mormanul de pământ de la marginea gropii era lut greu, compact, și îi plesnea pe legionari peste corp și peste față.

Ca niște ultime palme, m'am gândit eu.

Când am terminat, toți ofițerii au plecat, și am rămas din nou doar noi, subofițerii de jandarmi, cu cei doi maiori.

- Uite care'i treaba, fraților, a zis Macoveanu cu glas sfătos. Voi încă nu vă dați seama, dar am scris noi, cu toții, un capitol important din istoria țării. Voi, azi, ați pus umărul la salvarea României de la un dezastru, de la un război civil, care ar fi adus zeci de mii, poate sute de mii de victime. Domnul Ministru Armand Călinescu înțelege că misunea de azi nu a fost o misiune obișnuită, și dorește să o premieze. Am deci aici în tașcă câte un premiu de douăzeci de mii de lei pentru fiecare.

A băgat mâna în tașca mărișoară ce o avea lângă el, și a început să scoată pachete de bani, pe care ni le'a înmănat fiecăruia dintre jandarmi.

- Duceți'vă acasă, a spus maiorul Dinulescu, și nu vă faceți nici o grijă. Bani ăștia vin tocmai bine ca să faceți și voi niște cumpărături de Crăciun.

Mitică Cojocaru l'a adus de data asta cu el și pe plutonierul Cătănescu. Aduseseră cu ei două sticle de coniac francezesc și i'au dat cep uneia dintre ele fără să mai întrebe, înainte de a se așeza la masă.

- Ai și tu prin casă câte ceva de'ale gurii, niște telemea, niște pâine, niște ceapă, ce'o fi p'acolo? Hai, scoate'le și pune'le pe masă, că băutura asta franțuzească arde pe burta goală, a râs Cojocaru.

- Unde'ți umblă gândurile, Ioane? m'a întrebat Cătănescu.

- Mă gândesc și eu așa, am zis eu într'un târziu.

- La ce? Spune, să știm și noi, să nu rămânem proști.

- Păi, uite mă gândeam la cele treizeci, patruzeci de minute, poate mai mult, timp în care paisprezece oameni nevinovați și'au așteptat moartea, legați de mâini și de picioare și cu gâturile dezvelite. Ce'o fi trecut prin mințile lor, prin sufletele lor? Și mi se'ntoarce stomacul pe dos.

- Nu știu ce'o fi trecut prin mintea lor, da' de văitat, sau de implorat, sau de plâns, nici unul n'a făcut'o. A dracu pielea pe legionarii ăștia, tată, a zis Cătănescu după oarecare gândire.

- Tu, Ioane, cā ești mai deștept, m'a întrebat plutonierul Mitică Cojocar, învață'ne. Ce dracu facem acu, tatā?

- Acu? Pāi, acu nu ne mai rămâne altceva de făcut decât să ne cheltuim cei treizeci de arginți, să bem coniac franțuzesc, și să'i așteptăm pe legionari, i'am spus eu resemnat.

- Pāi, crezi tu cā mai vin legionarii? Cā i'au belit prin toată țara, pe unde i'au prins.

- Vin legionarii, vin, am zis eu ca de departe. De asta să n'ai nici o îndoială.

- Pāi, când vin, al dracu' să fiu dacā nu mor cu ei de gât, a zis Cătănescu, și a mușcat zgomotos dintr'o ridichie, făcând ochii mici. Ioane, Mitică, a zis el răgușit, plesnind cu palma pe tocul pistolului ce îi atârna la subțioară, aici să'nțepenesc dacā vā mint... Șapte am, șapte le trag.

- Ba, ca să fiu cinstit, eu de abia îi aștept, am spus eu. Fie ea pedeapsa cât de aspră, cu cât o primesc mai repede, cu atât mai bine. Cā de mare mișelie ne'am făcut noi vinovați, fraților. Are dreptate Moraru. Simțiți în nări izul de pucioasă?